

Сведения, получени от проф. НИКОЛА НЕСТОРОВ на 28.X.1974 г.

Ръкописа на "Теория на отражението в биологията" Димов завърши у Шофелинови. Когато ставаха големите дискусии за "Тютюн", много преди обсъждането в Съюза на писателите, някъде в края на декември 1951 година, Димов ми се обади от София в Пловдив с тревожен и отпаднал глас. Помоли ме ако ми е възможно да дойда в София, за да се видим. Искаше да сподели с мен изцяло малодушието, което го беше обзело. Димов беше интересна личност. В подобни случаи той изпадаше в депресия, после подлагаше нещата на анализ и накрая възвръщаше душевното си равновесие и придобиваше голям кураж за самозащита. Аз веднага тръгнах от Пловдив. Макар и да смятах, че характерно за българина поради неговата робска психика е завестта към комшията, той беше разстроен. Разказа ми как стоят нещата и ме пита какво е моето становище. Казах му, че той е прав. Настроението му се измени. Обядвахме и след обяда отидохме в квартирата му у Шофелинови, където разговорите изведнаж се прехвърлиха върху философската му статия. Това показваше какво огромно значение имаха за него нравствените стимули. Тогава ми каза: "Ще ме отрекат в литературата! Но тогава ще засилим работата в областта на науката!" Канеше се да работи върху методологическите проблеми на биологията. Увлечението в работата беше за него нравствен стимул. Тогава ние упорито спорехме върху тази негова статия. Аз се бях върнал наскоро от специализация в Чехословакия, бях възприел някои нови становища по разглежданите въпроси, с които той тогава не искаше да се съгласи. Майка му влиза на няколко пъти, стараяйки се да прекъсне тези спорове. Но същевременно беше успокоена от обстоятелството, че разговорът не се водеше около "Тютюн".

След Новата 1952 година Димов отново ми се обади по телефона с молба да се видим, за да обсъдим окончателно статията му и да ми се похвали с писмото на Червенков. Виждал съм го два пъти в състояние на най-голяма радост - когато "Тютюн" беше приет за печат и когато получи писмото на Червенков. За него това писмо означаваше, че Партията приемаше неговия роман и че сега той ще трябва да се защитава само срещу обвиненията на критиката. В никой случай не бива да се счита, че Димов не се е защищавал, че тази работа е извършил вместо него Червенков. Смятам, че опора и възможност да защити своите естетически принципи във връзка с романа "Тютюн" му даде работата му в една друга област, в която по това време се беше вече пренесъл - теорията на отражение-